

LAUDATIO

În onoarea Domnului Profesor **Peter J. BOETTKE** de la George Mason University, cu ocazia acordării titlului de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

21 mai 2013

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea
Domnului Profesor **Peter J. BOETTKE**,
George Mason University

Stimate Domnule Profesor,

Stimate Domnule Președinte al Senatului,

Onorați membri ai Senatului,

Distinși invitați,

Doamnelor, domnișoarelor și domnilor,

Domnul Peter J. BOETTKE este profesor de Economie (Economics) și Filosofie la George Mason University, BB & T profesor pentru studiul capitalismului și Director al Programului F.A. Hayek pentru Studii Avansate în Filosofie, Științe Politice și Științe Economice la MERCATUS CENTER din cadrul George Mason University, Fairfax,

Virginia. Și-a început parcursul de „academic economist”, cu mai bine de 25 de ani în urmă, la Department of Economics al Universității în care astăzi este profesor. Era un început de bun augur, am putea spune sub auspiciile zeiței Fortuna, fiindcă „Școala de Economie din Virginia” se afla în plină dezvoltare și dobândise unicitate în competiția ideilor.

Figurile tutelare ale acesteia: James Buchanan, Vernon Smith și Gordon Tullock etc, creaseră noi domenii de cercetare și educație economică: Constitutional Economics, Experimental Economics și Public Choice Economics. Tinerii învățăcei și profesori, aflați în grațiile zeiței Athena, se bucurau de privilegiul deschiderii Economiei spre alte discipline academice și al pașilor peste granițele specializărilor stricte. Cum spunea Michael Oakeshott, în „The Voice of Liberal Learning”, *conversația permanentă* între domenii de studii și cărturărie diferite și între magiștri și discipoli este caracteristica definitorie a unei mari universități. Această caracteristică este necesară nu doar pentru cultivarea minții și relația inefabilă între profesori și studenți, dar și combustibilul care alimentează producția noilor idei. Climatul intelectual, dinamica ideilor și diversitatea preocupărilor științifice pe care le-a cunoscut tânărul „visiting assistant professor” în perioada 1987-1988 s-au menținut și sunt înfloritoare și astăzi în Department of Economics din George Mason University, dar și în centrele de cercetare precum Mercatus.

Apoi, între 1988 și 1990, domnul Peter J. BOETTKE a fost „assistant professor” în Department of Economics al School of Business Administration din Oakland University, Rochester.

Începând din 1990, timp de opt ani, a fost „assistant professor” în Department of Economics al New York University. Aici i-a întâlnit pe Israel Kirzner și Mario Rizzo care i-au fost mentori și colegi apropiați. Ulterior, într-un capitol dedicat lui Walter Block – „Reflection on Becoming an Austrian Economist and Libertarian and Staying One” – profesorul Boettke mărturisea: „I had the great opportunity to join the faculty at New York University and work with Mario Rizzo and Israel Kirzner. I consider the 8 years I was associated with New York University to be my real education in Austrian economics. Grove City introduced me to these ideas, and George Mason allowed me to pursue the study of them, but it was under the watchful eyes of Israel Kirzner that I really learned Austrian economics and classical liberalism.”

În perioada 1997-1998, Peter BOETTKE a devenit „associate professor” la Department of Economics and Finance al School of Business din Manhattan College, Riverdale. În 1998, a revenit ca „associate professor” la Department of Economics al George Mason University. A devenit profesor în cadrul aceluiași departament, în 2003. Începând din 2007 este University professor, iar din 2011, affiliate faculty la Department of Philosophy, în aceeași universitate.

Simpla descriere a carierei academice de până acum a profesorului Peter BOETTKE, probabil tipică pentru un universitar american, ne spune anumite lucruri despre biografia și disponibilitatea domniei sale de mobilitate în scopul împlinirii personale. Însă, pentru a afla mai multe despre căutarea „exceleței intelectuale” și îndeplinirea dezideratului de „teacher, scholar and public intellectual” sunt necesare câteva incursiuni în educația și experiența întâlnirii cu personalitățile remarcabile ale gândirii economice și filosofice din trecut și contemporaneitate.

Cumva, instrucția profesională și formarea intelectuală a laureatului nostru de astăzi reflectă întru totul metafora „mâinii invizibile” a lui Adam Smith, teoria „ordinii spontane” a lui F. A. Hayek, și conceptul de „ordine policentrică” a lui Michael Polanyi. Oamenii liberi își descoperă și urmează chemarea sau vocația în cadrul regulilor bune. O veche expresie populară românească spune „omul potrivit la locul potrivit”. În termeni moderni, această expresie ar putea să însemne „meritocrație”. Din păcate, tot în lumea modernă, cel mai adesea, meritocrația este desemnată prin reglementări, iar ordinea bună este considerată a fi rezultatul construcției „oamenilor de sistem”. „The rule of law” este tot mai mult substituită de „the rule of man”, paradoxal în numele unui scop nobil – „a good society” sau eventual „a better society”. Propoziția este valabilă în aproape toate compartimentele vieții sociale și mai ales în educație. Un învățat britanic spunea, cu prilejul aniversării a 25 de ani a Buckingham

University, că educația rămâne, în cea mai mare parte și în multe țări, un domeniu al socialismului muribund. Lucrurile nu au stat întotdeauna așa.

Tânărul Boettke și-a început educația universitară, sub auspiciile ordinii libere, la Grove City College. Tradiția educației liberale s-a păstrat într-o oarecare măsură în micile „Colleges of Liberal Arts and Sciences” din SUA. Aceasta le permite tinerilor studenți să caute, pe parcursul anilor de studii, fără constrângerea unei specializări stricte, domeniul de învățare și formare care li se potrivește.

Peter J. Boettke a descoperit la Grove City College, grație profesorului Hans Sennholz, oportunitatea de a-și dezvolta excelența intelectuală și cunoștințele profesionale în Economics. Astfel, dezideratul său de a se forma ca antrenor de baschet al unei echipe de liceu s-a transformat în oportunitatea de a se educa pentru a deveni „academic economist” sau, mai bine spus în propriile-i cuvinte, „economist as scholar of society and teacher of basic economic principles”.

Lecturile sale din Milton Friedman, Henry Hazlitt și Ludwig von Mises i-au oferit deschiderea spre o nebanuită lume a ideilor. Educația formală s-a completat în mod fericit cu învățarea informală și non-formală. Participând la seminarii, workshop-uri și școli de vară ale Institute for Humane Studies, CATO Institute, Ludwig von Mises Institute și Foundation for Economic Education, tânărul student

Boettke i-a cunoscut pe Walter Grinder, Leonard Liggio, Murray Rothbard, Bettina Bien Greaves, Ed Crane, David Boaz, Tom Palmer, Israel Kirzner, Mario Rizzo, Roger Garrison, Gerald O'Driscoll etc., exponenți de seamă ai gândirii economice liberale și ai filosofiei politice libertariene.

Parcursul inițiat în „universul ideilor liberale” a continuat cu lecturi ample din scrierile autorilor întâlniți, dar și ale figurilor proeminente din istoria intelectuală a liberalismului (Adam Smith, John Stuart Mill, Carl Menger, Eugen von Böhm-Bawerk, Max Weber, Ludwig von Mises, F.A. Hayek etc.).

„By the time I graduated from Grove City College - avea să spună mai târziu profesorul Boettke – I was deeply committed to Austrian economics and especially the teachings of Ludwig von Mises, and the political philosophy of libertarianism as found in the writings of Murray Rothbard.”

Matthew Arnold, critic literar și filosof al culturii, destul de important în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, credea că, în Universitate, ar trebui să se predea și învețe tot ceea ce s-a spus și s-a scris mai frumos în cultura lumii.

Continuându-și studiile de master și doctorat la George Mason University, între 1984-1988, Peter Boettke s-a bucurat pe deplin de „conversația” cu cele mai profunde și frumoase idei ale gândirii liberale.

Atmosfera colegială, corpul profesoral de excepție și emulația intelectuală l-au susținut în eforturile de studiu și cercetare. Mentor i-a fost profesorul Don Lavoie, intelectual polivalent, cercetător talentat și magistrul generos. Peter Boettke i-a devenit asociat în activitatea de editare a „Market Process”. Peste ani, evocând acele împrejurări, profesorul Boettke mărturisea: „Working closely with Don Lavoie on *Market Process* also put me in contact with all the leading Austrian economists at the time as I would be reading their books and writing to them to get book reviews or essays to be published in this publication.” De asemenea, despre profesorii din *Department of Economics*, domnul Boettke își amintește cu recunoștință și gratitudine, că: „These individuals were tremendously instrumental in our careers because they engaged us not as graduate students, but as colleagues early on in the process of research and writing.”

Deși nu i-a fost profesor, Murray Rothbard, personalitate fascinantă și gânditor original, l-a influențat pe tânărul economist academic Boettke: „When I first started teaching (and even today) I would listen to tapes of Rothbard lectures and try to imitate his ability to combine theory, history and jokes to convey the principles of economics to those who are innocent of its teachings.”

Într-o carte publicată după mișcările studențești din anii 1960 – „The Degradation of Academic Dogma” sociologul Robert A. Nisbet deplângea dispariția treptată a spiritului academic și a „valorilor intelectuale” ale Universității – respectul autorității științifice și

profesionale, gratitudinea discipolilor pentru magiștri, moderația atitudinilor, generozitatea profesorilor față de studenți, recunoașterea excelenței intelectuale, detașarea față de circumstanțial etc. Nimic din tot ceea ce găsea deplorabil Robert A. Nisbet în privința derapajelor radicale și a „managerial fads and fashionable ideas” nu întâlnim în evocările și memoria fabuloase ale profesorului Boettke. Spirit deschis și generos, este gata să recunoască orice experiență intelectuală ca pe o componentă fundamentală în formarea sa științifică și dezvoltarea profesională. Am fi tentați, în virtutea constatării de mai sus, să spunem că educația universitară a lui Peter Boettke s-a desăvârșit abia în 1998, odată cu revenire la George Mason University. Mai mult încă, disponibilitatea sa de admirație pentru colegii universitari, ar putea să ne determine să credem că educația profesorului Boettke continuă și astăzi.

Modestia și capacitatea de admirație sunt daruri foarte rare în mediul academic actual. Ele sunt cu adevărat impresionante la profesorul Boettke, ținând seama de anvergura sa intelectuală și prestigiul academic reductabil deținut. Despre colegii săi din *Department of Economics*, scria în 2003 astfel: „...the GMU staple of economists who make the place not only by far the most free market department in the world, but also the one with the most variety of scholarly interests and styles of research.”

Hayek a scris cândva: „Nobody can be a great economist who is only an economist – and I am even tempted to add that the economist who is only an economist is likely to become a nuisance if not a positive danger.”

Educația, lecturile ample în varii domenii ale științelor sociale, filosofiei și științelor umane, experiențele intelectuale din întâlnirea cu mari personalități, preocupările științifice spre care l-au îndemnat înzestrările intelectuale remarcabile și străduințele perseverente, toate acestea îi conferă profesorului Boettke profilul unui „mare economist”. Asemenea gânditorilor și cărturarilor care l-au influențat și pe care-i admiră, domnia sa a descins în studiul economiei din „regatul unei viziuni” despre om, societate și lume. Contrar *pozitivismului* și *scientismului*, așa cum arată Karl Popper, nici un studios nu se apropie de investigarea naturii și a societății fără o teorie, o idee, o concepție filosofică. Chiar și cei mai convinși adepți ai empirismului baconian și pozitivismului logic au o teorie, o ipoteză tentativă înainte de a investiga ceva. Pur și simplu, fără această idee, teorie sau ipoteză tentativă nu ar ști ce anume să cerceteze. Dacă așa stau lucrurile în științele naturii, cu atât mai mult imersiunea în procesele sociale fără o „construcție mentală” este problematică. În tradiția filosofiei și a cercetării sociale, „construcția mentală” respectivă este numită viziune (view of the world). Nu este nici o contradicție între imperativul „wert-

frei" (sau „value-free”) și existența viziunii, atâta timp cât metoda cunoașterii nu se confundă cu natura realității.

Viziunea profesorului Boettke se situează în familia marilor spirite preocupate de cercetarea socială. Îi menționăm aici doar pe cei mai apropiați de timpurile noastre: M. Polanyi, F.A. Hayek, W. Röpke, M. Oakeshott etc. Irving Babbitt, referindu-se la viziunile asupra omului și lumii, vorbea despre trei categorii de umanism: umanismul *sentimentaloid* (holist și colectivist, ca la J.J. Rousseau), umanismul *scientist* (izvorât din științele naturii, generator de inginerie socială) și umanismul *clasic* (generat de creștinism, clasicismul antic, filosofia renașterii și iluminismul scoțian). Cel din urmă privește ființa umană ca fiind imperfectă, dar înzestrată cu liber arbitru și rațiune, capabilă să discearnă între bine și rău, să se autoguverneze și să trăiască în mod decent.

Umanismul clasic dezavuează utopiile și propune nu atât o metodă de studiu, cât o perspectivă de înțelegere (*verstehen* – Max Weber) a socialului. Raționalismul critic și individualismul metodologic sunt expresii ale viziunii umanismului clasic în teoria cunoașterii și filosofia socială. În lucrările lui Michael Polanyi regăsim aceste repere filosofice care nu sunt închipuiri ideale ale savantului despre subiectul studiat, ci trăsături ale acestuia.

Recent, profesorul Boettke scrie pe blogul „Coordination Problem”: „Early on in my intellectual journey I was reading the great Michael Polanyi – first *Science, Faith and Society*, followed by *The Study of Man* and then *Personal Knowledge*. Polanyi more than any

other figure in the philosophy of science has influenced the way I think about scientific inquiry, and scientific progress" (Posted on December 14, 2012).

Pe scurt, viziunea lui Peter Boettke despre economie și societate este expresia lucidă și coerentă a unei filosofii umaniste care a început cu Aristotel, a continuat cu Sf. Augustin și Toma d'Aquino (Thomas Aquinas) și s-a prezervat în timp, până astăzi, prin reflecțiile intelectuale ale gânditorilor moderni (Alexis de Tocqueville, Lord Acton, Michael Oakeshott, Christopher Dawson, Michael Polanyi, Jacques Barzun, Herbert Butterfield, Robert Nisbet, Wilhelm Röpke, Friedrich A. von Hayek etc.). Cineva ar putea să observe că o asemenea viziune predispune la speculație intelectuală, conturează un fel de metafizică economică, abandonând gândirea analitică și investigarea empirică în favoarea prezumțiilor despre transcendental. Nicidecum. Tradiția filozofică amintită mai sus este singura care a dezvoltat o viziune realistă despre cunoaștere, ființa umană și societate. „Biata trestie cugetătoare” a lui Blaise Pascal are limite inerente ale rațiunii, experienței și relațiilor cu semenii. Este imperfectă și supusă pasiunilor și prejudecăților. Ideile, acțiunile, întreprinderile de orice fel și întocmirile sociale ale ființei umane nu pot să fie decât imperfecte. La fel sunt și reflecțiile intelectuale despre întreprinderile umane, fie că le numim idei de filosofie socială, metode ale cercetării sociale, teorii ale științelor sociale sau propoziții ale filosofiei științei.

Ludwig von Mises a sintetizat, cu valoare perenă, aceste adevăruri cu privire la cunoașterea umană, în general, și la

cunoașterea economică, în special. În „Human Action”, marele austriac scria: „There is no such thing as perfection in human knowledge, nor for that matter in any other human achievement. Omniscience is denied to man. The most elaborate theory that seems to satisfy completely our thirst for knowledge may one day be amended or supplanted by a new theory. Science does not give us absolute and final certainty. It only gives us assurance within the limits of our mental abilities and the prevailing state of scientific thought. A scientific system is but one station in an endlessly progressing search for knowledge. It is necessarily affected by the insufficiency inherent in every human effort. But to acknowledge these facts does not mean that present-day economics is backward. It merely means that economics is a living thing - and to live implies both imperfection and change”.

Profesorul Boettke se află în compania unor iluștri cărturari, filosofi, istorici, economiști, politologi și sociologi și continuă o mare tradiție a gândirii economice.

Pentru a se distanța de gândirea și teoria economică dominantă astăzi, domnia sa recurge la sintagma „mainline economics” pe care o contrapune la „mainstream economics”.

Concis, profesorul Boettke a explicat noțiunea “mainline economics” în articolul „*Living Economics*”, publicat în „*The Freeman*” din 30 iunie 2012. „I use the term „mainline economics” – scrie profesorul – to describe a set of propositions that were first significantly advanced in economics by Thomas Aquinas in the thirteenth century and the Late Scholastic of fifteenth and sixteenth

centuries at the University of Salamanca in Spain. These insights were further developed in economics from the Classical School of Economics (both in its Scottish Enlightenment version Adam Smith and the French Liberal tradition of Jean-Baptiste Say and Frédéric Bastiat) to the early Neoclassical School (especially the Austrian version of Carl Menger, Ludwig von Mises and F.A. Hayek) and finally with the contemporary development of New Institutional Economics (as reflected in the property rights economics of Armen Alchian and Harold Demsetz, the new economic history of Douglass North, the law and economics of Ronald Coase, the Public Choice economics of James Buchanan and Gordon Tullock; the economics of governance associated with Oliver Williamson and Elinor Ostrom and the market process economics of Israel Kirzner). The core idea in this approach to economics is that there are two fundamental observations of commercial society: (1) individual pursuit of self-interest, and (2) complex social order that aligns individual interests with the general interest”.

Comprehensivă și relevantă pentru realitățile economice și sociale, viziunea profesorului Boettke implică patru componente majore:

- 1) o concepție despre activitatea economică;
- 2) o metodă de studiu al realității și, implicit, o definiere a științei economice;
- 3) un deziderat privind rolul economistului și
- 4) o concepție despre predarea teoriei economice.

În accepțiunea filosofilor științei, reflecțiile intelectuale ale unei persoane sau gândirea unei “școli” se disting(e) de celelalte prin: ontologie, epistemologie și metodologie.

Gândirea lui Peter Boettke, ca și cea a marilor săi înaintași acoperă, cu prisosință, toate cele trei criterii importante.

Scriind despre ultima lucrare a lui D. McCloskey (*A behavioral approach to the political and economic inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*, *The Journal of Socio-Economics*, 41 /2012, p. 755), profesorul Boettke definea realitatea economică și, implicit, sarcina economistului astfel: „... but the human animal that populates historia economies reasons ... and forms world views. Those world views shape social relations as they help form the understandings of cause and effect in human action. As economists we want to study human economies, not toy economies”.

Știința economică nu este *fizică socială* și nu propune modele de „social engineering”. Pentru cei mai mulți gânditori din tradiția „mainline economics”, activitatea economică este una profund umană, cu limite inerente (W. Röpke a formulat noțiunea de „Humane Economy”, iar cercetarea acestei realități aparține mai curând științelor umane decât științelor naturii.

Philip Wicksteed discuta despre „*Common Sense Economics*”, L. von Mises despre „*Human Action*”, Gerald O’Driscoll despre „*Economics for the Real People*”, iar Peter Boettke, ca și D. McCloskey, definește știința economică drept „*Human Economics*” sau „*Humanomics*”.

Imperfecțiunea întreprinderilor umane, complexitatea realităților sociale și schimbarea continuă a datelor realității sunt permanent în atenția economiștilor din tradiția de gândire căreia îi aparține profesorul Boettke. Realismul acesteia propune o atitudine de modestie intelectuală.

Hayek consideră că: „The curious task of economics is to demonstrate to men how little they really know about what they imagine they can design”. Peter Boettke întărește aserțiunea lui Hayek, scriind: „ The mainline of economic teaching from Adam Smith to Hayek taught not only what economics can tell us but more importantly what it cannot tell us. There are real limits to economic analysis and efforts at economic control. The main reasons economics got off track in the twentieth century are (. . .) a failure to recognize those limits and a confusion of the policy sciences with the engineering sciences”. Gândirea economică sănătoasă, în concepția profesorului Boettke, ar trebui să se focalizeze pe relațiile de schimb între agenții economici și cadrul instituțional în care se desfășoară schimburile și să analizeze emergența ordinii sociale complexe prin intermediul sistemului de prețuri libere și a procesului antreprenorial al pieței. *“The mainline of economics”* a explicat funcționarea activității economice pornind de la oamenii reali, recuzând premisele ideale (“nirvana economics”, cum numea H. Demsetz analiza economică „mainstream”, „heroic assumptions”, cum le descrie P. Boettke) despre capacitatea de cunoaștere a indivizilor și ipostaza decidenților politici de servanți ai „good society”. A investigat „ the institutional

framework that both constrains bad people so they do the least harm when in positions of power and uses the ordinary motivations of humans and their limited cognitive capabilities to realize social cooperation under the division of labor. The mainline economists found that in the private-property market economy and a constitutionally limited government (...) individuals' unique knowledge of time and place could be marshaled to realize a peaceful and prosperous social order."

Pentru profesorul Boettke, rolul economistului nu este cel de a construi modele de inginerie socială, de a inventa realitatea economică, ci de a studia și de a oferi înțelegerea practicii economice. Aceasta nu înseamnă *filosofare* despre sistemul economic, mai degrabă presupune gândire analitică și investigare empirică.

În fine, predarea și învățarea teoriei economice sunt sarcini fundamentale pentru economist, fiindcă, așa cum observa Ludwig von Mises: „The body of economic knowledge is an essential element in the structure of human civilization; it is the foundation upon which modern industrialism and all the moral, intellectual, technological, and therapeutical achievements of the last centuries have been built.”.

Nu demult, într-o discuție pe blogul *“Coordination Problem”*, Peter Boettke exprima cât se poate de clar și concis viziunea sa despre activitatea economică, teoria economică și rolul economiștilor în cercetarea realităților și predarea cunoștințelor economice: „We need to think clearly, write clearly and speak clearly. And our thinking, writing and speaking should be about the mainline teachings of

economics and political economy as passed down through the ages by the Scottish Enlightenment Moral Philosophers, the French Liberal Political Economists, the British Utilitarians, and the Austrian School Economists (and the subsequent development of economic thought in the second half of the 20th century that drew on these various traditions). To accomplish this task of providing sound theory and clarity of exposition, we rely on exact theory (pure logic of action), institutionally contingent theory (comparative institutional analysis), and empirical analysis (history, policy application, statistical work, ethnography, etc.) (Posted on September 17, 2012)

*

*

*

Activitatea de predare și cercetare a profesorului Boettke este prodigioasă și de o calitate definitivă pentru „excelența academică”. A început de timpuriu (în perioada „graduate studies”) și a evoluat multidimensional și exponențial precum societatea complexă în cadrul ordinii libere. În general, marii profesori sunt foștii elevi ai marilor profesori. Propoziția nu pretinde să formuleze o teză cu validitate universală, ci mai curând relevă relația între cel care transmite cunoștințele și cel care primește învățătura ca un arhetip al cooperării voluntare în „marea societate”. Unul dintre recenzenții cărții “Living Economics”, spunea despre Peter Boettke că este un *mare profesor*.

Simpla trecere în revistă a activității profesionale, intelectuale și științifice a domnului Boettke justifică în întregime considerația respectivă. Domnia sa este un mare profesor nu doar pentru că a fost studentul unor mari profesori și s-a impus ca restaurator al tradiției liberale, ci mai ales fiindcă a adoptat „the economic way of thinking as a 24 x 7 occupation”.

Pentru profesorul Boettke, Economics „is not a 9 to 5 job”.

La George Mason University a predat și predă următoarele „undergraduate” și „graduate” courses: *Contemporary Society in Multiple Perspectives, Economics for the Citizen, History of Thought II, Constitutional Economics, Comparative Economic Systems, Advanced Topics in Austrian Economics, Austrian Theory of the Market Process I și Austrian Theory of the Market Process II*. În plus, între 1999 și 2012, a coordonat peste 25 de doctoranzi. Unii dintre discipolii săi s-au afirmat deja ca talentați și renumiți cercetători (de exemplu, Edward Stringham, Benjamin Powell, Virgil Storr, Peter Leeson, Christopher Coyne, Anthony Evans și, frumoasă coincidență istorică, Adam C. Smith). Pe lângă activitatea de predare obișnuită, profesorul Boettke a susținut numeroase conferințe publice și prelegeri, invitate în multe universități, institute de cercetare și asociații profesionale.

A fost „visiting scholar” la The Institute For International, Political and Economic Studies – Russian, Academy of Sciences, în 1993; „visiting professor” la Central European University, Prague, în 1993; „visiting scholar” la Hoover Institution, Stanford University, în 1995; „faculty fellow” la Max Planck Institute for Research into

Economic Systems, Jena University, în 1997; „*faculty fellow*” la Stockholm School of Economics, în 2001; „*F.A. Hayek Fellow*” la London School of Economics, în 2004 și 2005 etc.

A prezentat conferințe invitate în serii prestigioase precum: „*Bowman Distinguished Lecture*”, la Indiana Wesleyan University, în 1998; „*Henry George Distinguished Lecture*”, la St. John’s University, în 1998; „*Templeton Guest Lecture*” la București, în 2002; „*Sir Ronald Trotter Lecture*”, la Wellington (New Zealand), în 2006 etc.

Aspectele expuse anterior relevă doar parțial ipostaza de „*teacher and public intellectual*” a domnului Boettke. Pentru a avea o imagine cât de cât completă asupra celei de-a treia ipostaze – „*scholar*”- e necesar să prezentăm activitatea științifică propriu-zisă a profesorului Boettke.

Lista publicațiilor sale este impresionantă și cuprinde, la o primă privire: peste 230 de articole, studii, capitole în volume ale conferințelor, capitole în volume editate și co-editate, prezentări în enciclopedii și dicționare etc; 11 cărți de autor și co-autor, și 8 cărți editate.

Domeniile în care a publicat articole și cărți sunt: Austrian Economics, Law and Economics, History of Thought and Methodology, Economics and Entrepreneurship, Development Economics, Transition Economics și Public Choice Economics. Chiar și simpla prezentare a titlului cărților de autor, co-autor și editate, a titlului articolelor și studiilor și a numelui jurnalelor academice, a titlului contribuțiilor în volume colective, dicționare și enciclopedii și a recenziilor elaborate ar

putea să alcătuiască fișierul unei veritabile biblioteci de Economics and History of Economic Ideas. Demn de menționat este faptul că toate aceste publicații sunt de interes deosebit pentru economiștii și studenții români. Dar cu failibilitatea și parțialitatea inerente într-un material de prezentare și exegeză generală, vom face referiri doar la câteva dintre numeroasele publicații ale profesorului Boettke. Suntem încredințați ca îndemnul implicit către lecturarea și studierea operei sale, care ar putea să rezulte din expunerea noastră, va constitui, în timp, compensația pentru această abordare selectivă.

Timp de câțiva ani, Peter Boettke s-a dedicat analizei economice a socialismului, prin prisma calculației raționale și a cadrului instituțional. Pe baza argumentelor elaborate de Mises, Hayek dar și de neoinstituționaliști, a realizat un studiu cuprinzător al sistemului socialist, punând în evidență eșecurile structurale ale economiei de comandă și colapsul inerent al acesteia. Ulterior, a continuat prin investigarea încercărilor de reformă și a tranziției de la „plan” la „piață”. A publicat trei cărți pe aceste teme: *The Political Economy of Soviet Socialism: the Formative Years, 1918-1928* (Boston, Kluwer Academic Publishers, 1990); *Why Perestroika Failed: The Politics and Economics of Socialist Transformation* (London, Routledge, 1993) și *Calculation and Coordination: Essays on Socialism and Transitional Political Economy* (London, Routledge, 2001). De asemenea, a editat volumul *The Collapse of Development Planning* (New York, New York University Press, 1994).

Treptat, deși nu a renunțat la „*comparative economic systems*” și „*institutional analysis*”, preocupările profesorului Boettke s-au îndreptat către „*History of Economic Ideas*”, „*Austrian School of Economics*” și „*Market Process Analysis*”.

Mai multe cărți de autor, cărți editate, contribuții în volume și numeroase articole relevă o muncă uriașă și substanțială a laureatului nostru de azi.

A publicat articole în: „*Critical Review*”, „*American Journal of Economics & Sociology*”, „*Advances in Austrian Economics*”, „*Constitutional Political Economy*”, „*History of Political Economy*”, „*Journal of Institutional Economics*”, „*Cambridge Journal of Economics, Public Choice*”, „*Review of Austrian Economics*”, „*Quarterly Journal of Austrian Economics*” și numeroase alte jurnale academice din Franța, Germania, Marea Britanie, S.U.A, Spania etc. În această perioadă, a devenit coautor al unui manual de Economics, împreună cu Paul Heyne (autorul inițial) și David Prychitko - *The Economic Way of Thinking* (10th ed. 2002; 11th ed. 2005; 12th edition 2009, New Jersey, Prentice Hall).

Foarte bine elaborat și clar scris în spiritul „*mainline economics*”, acest manual se bucură de mare succes între profesori și studenți. Ediția a 12-a a fost tradusă în limba română, în 2012. De menționat că manualul constituie baza cursului de „Economics” pentru studenții „undergraduate” în Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, începând cu anul academic 2012-2013.

Profesorul Boettke a publicat, împreună cu Paul Dragoș Aligica, „*Challenging Institutional Analysis and Development: The Bloomington School*” (New York, Routledge, 2009). John Groenewegen, profesor la Delft University of Technology și Tinbergen Institute, Rotterdam School of Economics, a recenzat deosebit de favorabil această carte în „*Erasmus Journal for Philosophy and Economics*”, volume 3, Issue 1, Spring 2010, pp. 108-113.

Multe din articolele, studiile și cărțile profesorului Boettke s-au bucurat de aprecieri pozitive, recenzii favorabile și discuții profesionale.

Probabil, numărul de citări este grăitor în această privință, peste 4000 în Google Scholar. Dar, cel mai bine primită de presa de specialitate, mediul academic și publicul larg a fost *Living Economics: Yesterday, Today, and Tomorrow*, Oakland, CA: The Independent Institute and Universidad Francisco Marroquin, 2012.

Semnificația „living economics” este una triplă:

1) știința economică este un ansamblu de gândire viu, care se schimbă constant și se deplasează în noi direcții în relație cu problemele care apar în timp;

2) studiul economiei are o bogată istorie intelectuală și tradiții profunde din care a apărut știința economică;

3) cei care iau în serios ideile economice ale procesului pieței libere și instituțiilor în care are loc procesul pieței, adoptă o viziune asupra lumii, un mod economic de gândire – „the economic way of thinking”.

Contribuțiile intelectuale și științifice ale profesorului Boettke sunt pe multiple planuri în toate domeniile de cercetare enumerate la începutul acestei secțiuni. Însă, cu riscul de a greși dintr-o prea fugitivă și superficială abordare, am putea considera că două categorii importante de contribuții rezultă din opera întinsă și complexă a domniei sale:

1) *„Human Economics”* sau *„Humanomics”* - restituirea și revizuirea teoriilor despre actorii economici, relațiile de schimb și cadrul instituțional al procesului pieței. „Economics teaches us – scrie Boettke – many things, but to me the most important is how social cooperation under the division of labor is realized. This is what determines whether nations are rich or poor; whether the individuals in these nations live in poverty, ignorance, and squalor or live healthy and wealthy lives full of possibilities. If the institutions promote social cooperation under the division of labor, then the gains from trade and innovation will be realized. But if the institutions, in effect, hinder social cooperation under the division of labor, then life will devolve into a struggle for daily existence. Economics, in other words, gives us the key intellectual framework for understanding how we can live better together”. (*„Living Economics”, The Freeman*, June, 2012);

2) *„Robust Political Economy”*

Un sistem economic viabil ar trebui să întrunească atât condițiile „easy case”, cât și pe cele ale „hard case”. În timp ce primul caz implică un set de condiții ideale ale funcționării unui sistem

teoretic, al doilea caz presupune, în termenii autorului, condițiile „the Worst – scenario”.

„Robust political economy – explică profesorul Boettke – requires that both the assumptions of benevolence and omniscience be relaxed so that both incentive issues and knowledge problems can be adequately addressed.” (P. Boettke and P. Leeson, „Liberalism, Socialism and Robust Political Economy”, *Journal of Markets & Morality*, Volume 7, Number 1, (Spring 2004, p. 101)

Altfel spus, „A robust political economy (...) is one that can withstand the test of the hard case. It is a political economy that can readily deal with various obstacles and problems it is confronted with.” (Idem, p. 102)

*   *
*   *

Profesorul Boettke se bucură de largă recunoaștere academică și de înaltă reputație profesională. A obținut, de-a lungul celor 26 de ani de intensă și perseverentă muncă intelectuală, numeroase distincții și premii ale unor asociații profesionale, institute de cercetări și universități. Vom aminti câteva dintre acestea.

În 2005, a primit *Charles Koch Distinguished Alumnus*, de la Institute for Humane Studies și *Jack Kennedy Award for Alumni Achievement* de la Grove City College.

În 2010, a primit *Adam Smith Award* de la The Association of Private Enterprise Education și *Distinguished Alumnus* de la College of Humanities and Social Sciences, GMU.

În 2012, i-a fost acordat titlul de *Doctor Honoris Causa* de către Universidad Francisco Marroquin.

Începând din 1998, profesorul Boettke este editorul „*Review of Austrian Economics*” (Kluwer Academic Publishers), iar până la acel moment a fost editor al „*Advances in Austrian Economics*”.

De asemenea, recunoașterea și prestigiul i-au adus onoranta calitate de: editor al seriei „*New Thinking in Political Economy*” la Edward Elgar Publishing, începând din 2000; co-editor (cu Timur Kuran, Duke University) și al seriei „*Economics, Cognition and Society*”, la University of Michigan Press, în perioada 2006-2008; co-editor (cu Timur Kuran) al seriei „*Cambridge Studies in Economics, Cognition & Society*”, la Cambridge University Press, începând din 2009.

Cândva, Friedrich A. von Hayek scria: „We must make the building of a free society once more an intellectual adventure, a deed of courage”.

Profesorul Peter BOETTKE s-a angajat plenar într-o călătorie intelectuală, cu talent, perseverență și mult curaj, al cărei scop este căutarea adevărului și restaurarea societății libere.

Universitatea noastră, aflată de lungă vreme într-o „common intellectual adventure” sub semnificația simbolică a „PER LIBERTATEM AD VERITATEM”, recunoaște astăzi un „great professor” și-i conferă titlul de *Doctor Honoris Causa*.

Comisia de elaborare a Laudatio:

Președinte,

Prof. univ. dr. **Vasile IȘAN**, Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri:

Prof. univ. dr. **Constantin RUSU**, Președinte al Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. **Henri LUCHIAN**, Prorectorul al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. **Dinu AIRINEI**, Decanul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Prof. univ. dr. **Ion POHOAȚĂ**, Directorul Departamentului de Economie și Relații Internaționale, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conf. univ. dr. **Gabriel Claudiu MURSA** - Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Iași, 21 mai 2013